

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	64643 Середня освіта. Історія та громадянська освіта
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

16.05.2025 р.

Справа № 0824/АС-25

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 01 "Освіта" у складі:

Огнистий Андрій Володимирович – головуючий,

Андросчук Ігор Петрович,

Гавриленко Тетяна Леонідівна,

Захаров Олексій Олексійович,

Попович Анжеліка Станіславівна,

Рябовол Лілія Тарасівна,

Скляренко Олеся Богданівна,

за участі запрошених осіб:

Цьось Анатолій – представник ЗВО,

Карліна Оксана Миколаївна – гарант ОП,

Квітковський Віктор Ігорович – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	64643
Назва ОП	Середня освіта. Історія та громадянська освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.03 Історія та громадянська освіта
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 7, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

В ОП не зазначено професійну кваліфікацію. У Звіті ЕГ (с.4) вказано: «Під час зустрічі гарант ОП дала відповідь, що наразі профкваліфікація не присвоюється», наразі ГЕР рекомендує розглянути доцільність її присвоєння, оскільки розроблено відповідний Професійний стандарт. Окрім того, «Мета ОПП – підготовка вчителя історії та громадянської освіти ЗЗСО..», «Цілі – формування ІК, ЗК та ФК вчителя ЗЗСО..», «Основний фокус ОП – Підготовка для здійснення професійної діяльності в ЗЗСО як вчителя історії та громадянської освіти». Отже, мета і цілі передбачають підготовку вчителя, як і основний фокус ОП. У профілі ОП варто вказати професійну кваліфікацію, виходячи з Професійного стандарту «Вчитель ЗЗСО» (наказ МОН України від 29.08.2024 №1225) – «вчитель-бакалавр (із зазначенням спеціальності, предметної спеціальності, інтегрованих курсів)». Особливість/ унікальність, визначена в ОП, не є власне унікальністю, оскільки, «підготовка здобувачів освіти до викладання курсу громадянської освіти (ГО)» є обов'язковою складовою на ОП з предметною спеціальністю 014.03 Середня освіта (Історія. Громадянська освіта). На це вказано й у Звіті ЕГ с.5. В ОП визначена «сфера працевлаштування – заклади ЗСО, професійної (професійно-технічної), позашкільної ..», однак, на ОП не передбачена професійна кваліфікація – викладач ЗФПВО, та й не може бути передбачено, відповідно до законодавства, здобувачі освіти не проходять практику у відповідних закладах освіти. В ОП уведено ЗК «Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності», що є позитивним та враховує наказ МОН України «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» від 13.06.2024 №842. Однак, в ОП не введено відповідного РН – «знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності...». Опис ОП не повною мірою відповідає вимогам статті 9-1 «Освітні програми» Закону України «Про вищу освіту», зокрема не зазначено «розрахункові строки виконання ОП за кожною з форм здобуття освіти за цією ОП».

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

не застосовується

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

не застосовується

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

У Звіті ЕГ с.3 зазначено: «Реалізація ОП відбувається перший рік. 2-4 курси були переведені на ОП зі іншої ОП університету, яка втратила чинність». При цьому, на сайті ЗВО розміщено «Середня освіта (Історія та громадянська освіта) (план затв. 2020 р. зі змінами 2024 р.) <https://surl.li/gwspae> а також «Середня освіта (Історія та громадянська освіта) (план затв. 2024 р.) <https://surl.li/antbyi>». У Звіті ЕГ с.10 зазначено: «надана оцінка по структурі нової ОП, яка була подана на акредитацію. Застереження пов'язані із процедурою та наслідками переведення ЗО 2-4 курсів на цю ОП». Однак, якщо на цій ОП є здобувачі освіти з 1-го по 4-ий курс, то очевидно ЗВО має забезпечувати якість освіти та освітньої діяльності на всіх курсах у повному обсязі. ГЕР погоджується з ЕГ (Звіт, с.7), що «Зміст ОП (ОП 2024 Історія та ГО) має чітку структуру, всі ОК становлять логічну взаємопов'язану систему, що відображено в структурно-логічній схемі». Так, у змісті ОП 2024 Історія та ГО передбачено ОК, які забезпечують підготовку вчителя як історії, так і громадянської освіти; ОК Методика навчання історії та ГО передбачено у 5-му та 6-му семестрах після того, як вивчено переважну більшість ОК з історії та ГО; курсові роботи з історії та методики її навчання, а також з ГО та методики навчання цього курсу виконуються у 6-му та 7-му семестрах, після вивчення відповідних методик та практично всіх ОК з історії та ГО; ОК Польова археологічна практика проводиться після ОК Археологія України. Однак, для здобувачів освіти 2-4 курсів, які перевелися на ОП Історія та ГО з ОП Історія та правознавство (яка наразі закрита), СЛС істотно порушена. На це вказали й ЕГ, Звіт с.7 – «ЕГ зауважує, що для ЗО 3-го та особливо 4-го курсів, які були переведені на акредитовану ОП з ОП «Середня освіта. Історія, правознавство» (детально в розділі «Інші спостереження») СЛС порушена. Так, до сьогодні ЗО не склали академізницю (графік наданий на запит ЕГ), відповідно ЗО не виконали пререквізити для наступних ОК, особливо це стосується громадянознавчої складової, в тому числі для проходження педагогічних практик в 7 та 8 семестрах».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

не застосовується

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Позитивним є те, що на ОП 2024 «Історія та ГО» передбачено 24 кредити на практики: польова археологічна практика (2 сем., 3 кред.), ознайомлювальна педагогічна практика (4 сем., 3 кред.) історико-краєзнавча практика (5 сем., 2 кред.), педагогічна (7 сем., 8 кред.), педагогічна (8 сем., 8 кред.). Якщо говорити безпосередньо про ОП 2024 Історія та ГО, то ГЕР погоджується з ЕГ (Звіт, с.8), що «Практикам передують теоретичні курси, які їх забезпечують». Разом з тим, ГЕР також погоджується з ЕГ, що «ЗО 4-го курсу, у зв'язку з переходом з іншої ОП та наявною академізницею до кінця не вивчили ОК з пререквізитів педагогічних практик 7-8 курсу (Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу, Сучасна історія країн Західної Європи та Америки, Соціологія особистості, Основи економічних знань, Медіаосвіта та медіаграмотність (складання академізниці передбачено на травень-червень 2025 р.), й були не повністю підготовлені до проходження зазначених практик». ЗО 4-го курсу, які проходили педагогічні практики, не могли прослухати курс Методика навчання історії та ГО, що передбачено у 5-6 семестрах. А як зазначено у Звіті ЕГ с.7 – «до сьогодні ЗО не склали академізницю (графік наданий на запит ЕГ), відповідно ЗО не виконали пререквізити для наступних ОК, особливо це стосується громадянознавчої складової, в тому числі для проходження педагогічних практик в 7 та 8 семестрах». ГЕР також зазначає, що ці дві виробничі педагогічні практики та ознайомлювальна педагогічна практика не включають завдань з ГО, а мали би включати, оскільки відповідні

інтегровані курси передбачені як в основній, так і в старшій школі. У Звіті ЕГ с.8 зазначено: «Зі слів гаранта ОП, різниця (в цих двох педагогічних практиках) полягає в тому, що в 7 семестрі здобувачі проходять практику в 5-9 класах, а в 8 семестрі – в старших класах ЗЗСО». Однак, у силабусі пед практики для 8-го семестру вказано, що її проходять у 8-11 класах, а не лише у старших. Очевидно, завдання та зміст педагогічних практик необхідно переглянути, диференціювати та увідповіднити до назви ОП і заявленої предметної спеціальності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

не застосовується

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

не застосовується

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

не застосовується

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

не застосовується

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

ГЕР погоджується з ЕГ (Звіт с.11-12) щодо визначеного ЕГ суттєвого недоліка 3.3.2 «Правил/процедур визнання РН, здобутих за іншими ОП, не дотримуються або вони не застосовуються у випадку звернення». Так, у Звіті ЕГ зазначено: «прикладом процедури визнання результатів отриманих на інших ОП є переведення ЗО 2-4 курсу з ОП ID 32550 «Середня освіта. Історія, правознавство» (детально в розділі «Інші спостереження»). Предметною комісією були перезаховані подібні ОК попередньої ОП, та були призначені контрольні заходи із складання академізничі (документи надані на запит ЕГ). Аналізуючи проведену процедуру, ЕГ виявила порушення вимог розділу 4 п.1 та 5 Положення МОН про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у ЗВО, та надання їм академічної відпустки (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0509-24#n35>) та п.4.3. та 4.5. Процедур відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб та надання їм академічної відпустки у ВНУ імені Лесі Українки (<https://cutt.ly/je350MNQ>). Так, в означених НПА зазначено, що переведення ЗО на іншу ОП відбувається на підставі особистої заяви ЗО. Однак під час зустрічі ЗО чітко зазначили що ніяких заяв на переведення вони не писали (відео зустрічі 4 від 5.10). За словами ЗО, декана, гаранта ОП був проведений загальний збір ЗО із представниками самоврядування де вони погодились на переведення на іншу ОП. Як зазначено в наказі на переведення наданого за запитом ЕГ, підставою для переведення є службове подання декана. При цьому, як зазначено в НПА, обов'язковими умовами переведення є попереднє або в строк до шести місяців після переведення

виконання незарахованих освітніх компонентів навчального плану попередніх періодів навчання (при цьому обсяг незарахованих ОК на день допуску до занять не може перевищувати 20 кредитів ЄКТС). В той час як ЗО досі не зарахована академізми. Також ЕГ у наданих протоколах не побачила для ЗО 4 курсу перезарахування або в планах складання академізми ОК Курсова робота з громадянської освіти та методики її навчання. Незрозуміло й перезарахування ОК Вступ у спеціальність та Методика навчання історії та громадянської освіти, адже в попередній ОП не розглядалася низка тем громадянознавчого блоку». ГЕР зазначає, що це зауваження потягнуло за собою зауваження у рамках інших критеріїв, зокрема у рамках критеріїв 2, 5, 8.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабусу)

У Звіті ЕГ зазначено: «документом, в якому відображено взаємну відповідальність викладача і здобувача освіти, зазначено процедури (у т.ч. стосовно deadlines і принципів оцінювання), політики (включно з політикою академічної доброчесності) зміст курсу, є силабус». ГЕР підтверджує, що «На сайті з кожної обов'язкової ОК оприлюднено силабуси (<https://surl.lu/antbyi>)». В електронний кабінет справи також завантажено лише силабуси. На сайті ЗВО ГЕР не знайшли РПНД. Очевидно, це зумовлено тим, що в Положенні про організацію освітнього процесу <https://surl.li/zbmphh> у розділі 4.6. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу, п.4.6.2. зазначено: «Науково-методичне забезпечення освітнього процесу включає стандарти вищої освіти; навчальні плани; силабуси ОК, силабуси практик; підручники й навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до практичних (семінарських) і лабораторних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання (за їх наявності у силабусі освітнього компонента)» тощо. Тобто, РПНД як складник навчально-методичного забезпечення цим Положенням не передбачено. Це не відповідає чинному законодавству, зокрема п.12 ч.3. ст.34 Закону України «Про вищу освіту», згідно з яким, Керівник ЗВО в межах наданих йому повноважень: «забезпечує організацію та здійснення контролю за виконанням навчальних планів і програм навчальних дисциплін». В п.38.4 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності» зазначено: «наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників .../ робочих програм...». Тобто, розробка силабусів є у сфері автономії ЗВО, однак програма/ робоча програма навчальної дисципліни передбачена чинним законодавством.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

не застосовується

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

ГЕР підтримує зауваження ЕГ (Звіт с.14), що в силабусах деяких ОК, зокрема «ОК17, ОК20, ОК21, ОК37 в списках рекомендованої літератури вказані застарілі джерела (1996-2010 рр.)». ГЕР також вказує, що в силабусах деяких ОК, як ОК Історія України нового часу (с.24-26) у переліку рекомендованих джерел немає рекомендованих підручників для ЗВО (лише кілька посібників), при цьому, рекомендовано підручник для 8-го класу ЗЗСО. Якщо з певних ОК наразі немає актуальної навчальної літератури, очевидно, НПП, хто їх забезпечує, доцільно розробити відповідні авторські підручники/ посібники.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

не застосовується

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Звіт ЕГ в цій частині практично дублює ВСО. У ВСО с.17 зазначено: «З програмою атестаційного іспиту можна ознайомитися на сайті ЗВО <https://surli.cc/kyzpxs>. Білет включає 4 питання: з історії України та всесвітньої історії, методики навчання історії та громадянської освіти, ОК громадянознавчого та ОК психолого-педагогічного циклів». ГЕР підтверджує, що за наданим покликанням викладено силабуси усіх ОК. Силабус Атестаційного іспиту є за покликанням <https://surli.li/bbkbhj>. Аналіз програми засвідчив, що зокрема в частині методики навчання історії та ГО використовується неактуальна термінологія, як: загальноосвітні навчальні заклади (має бути заклади загальної середньої освіти), історична та громадянська компетентність (має бути громадянські та соціальні компетентності), тощо; в програмі також використано термін ««міжпредметна компетентність»» (с.12), яким однак не оперує чинне освітнє законодавство. Перегляду й уточнення також потребують деякі положення програми, як: «Дискусійні методи навчання у професійній компетентності вчителя ГО»?», «Особливості організації демократичного освітнього процесу на уроках історії та ГО»?», при тому, що про «демократичне освітнє середовище», створення якого у навчанні ГО є обов'язковим, йшлося вище у програмі. У ВСО с.17 також зазначено: «Атестаційний іспит є формою підсумкової атестації випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка здійснюється після завершення теоретичного та практичного здобуття освіти з метою встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу компетентностей вимогам ОП». Це є вірним щодо здобувачів освіти, які вступили на перший курс на ОП Історія та ГО. Однак, щодо здобувачів освіти, переведених на цю ОП з іншої ОП Історія та правознавство, зокрема 4-го курсу, які завершують складання академічної різниці лише у травні-червні цього навчального року та не виконували курсову роботу з методики навчання ГО, вони очевидно, не отримали достатньої підготовки для складання Атестаційного іспиту з «Циклу громадянознавчих ОК» та Методики навчання ГО, хоча такі питання передбачені для них програмою атестації.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

У Звіті ЕГ с.18: «Аналіз документів про підвищення кваліфікації/ стажування, переліку фахових наукових публікацій, апробаційних та науково-популярних публікацій з професійної тематики (таблиця 2 ВСО), а також інтерв'ювання на зустрічах дали можливість встановити 1) відповідність сфер наукових досліджень переважної більшості викладачів дисциплінам, які вони викладають». ГЕР зазначає, що підвищення кваліфікації/ стажування, апробаційні та науково-популярні публікації та інтерв'ювання не дають змоги встановити «Відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації НПП, педагогічних та наукових працівників до ОК». Такими підставами, згідно з п.37 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності є: 1) документи встановленого зразка (про вищу освіту; науковий ступінь (однакова за змістом спеціальність; наявність досвіду професійної діяльності за відповідним фахом не менше п'яти років; керівництво (консультування) дисертації на здобуття наукового ступеня за спеціальністю; 2) щонайменше п'ятьма публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до НМБ зокрема Scopus, Web of Science, протягом останніх п'яти років. У Звіті ЕГ с.18 також зазначено: «але викладачам ОК1, ОК 5, ОК15, ОК18, ОК22, ОК24, ОК 26, ОК31, ОК32, ОК 33, ОК 35 потрібно активізувати підготовку публікацій дотичних до змісту ОК. При високій загальній публікаційній активності НПП, у табл.2 відомостей СО наявні фахові публікації, які не відповідають тематиці ОК (ОК2, ОК17, ОК28, ОК37) або до фахових публікацій віднесені навчально-методичні видання, монографії, тези конференцій (ОК3, ОК6, ОК20, ОК21, ОК24)». У зв'язку з цим ГЕР додатково вивчили Таблицю 2 і встановили. Викладач ОК «Історія західноєвропейського середньовіччя» (основне місце роботи, 0,75) серед пунктів «Публікації з ОК» в Таблиці 2: п.1 – частково дотична до ОК; п.2 – метод видання, а не стаття; п.3 – стаття у «Волинський Благовісник» (фахове видання з богослов'я); п.4 – не стаття, а рецензія на монографію, що не стосується проблематики ОК; 5 – навчально-методичні матеріали; 6 – ще раз та сама рецензія; 7 – тема щодо волинських міст і не стосується ОК. Викладач ОК «Історія Античності» (основне місце), серед зазначених 5-ти пунктів – лише одна стаття у фаховому виданні (2024 рік), інші 4-ри позиції – матеріали конференцій, електронні курси. Викладач ОК «Сучасна історія країн Азії та Африки» (основне місце) серед 5-ти заявлених пунктів «Публікації з ОК» – п.1 не стаття, а розділ в колективній монографії, не стосується ОК, як й інші чотири статті, проблематика яких: сучасні гібридні війни (на прикладі Грузії та України), епоха сьогунату Токугава (а не сучасна історія), Нагірно-Карабаський конфлікт, воєнна кампанія в Іраку в 1991–2011. Та сама викладач ОК «Сучасна історія країн Західної Європи та Америки» – відповідність в частині публікацій у фахових виданнях не підтверджена.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

До 6.1. Викладач ОК «Іноземна мова (за проф спрямуванням)» (основне місце) серед 5-ти пунктів «Публікації з ОК» – п.1–тези, 2–стосується викладання англійської учням початкової школи, 5–не стосується інмови проф спрямування вчителів історії та ГО. Викладач ОК «Історія країн Центральної та Східної Європи середніх віків та нового часу» (основне місце), всі з 5-ти заявлених статей від 2021і жодна не стосується ОК, всі з теми дисертації доктора політичних наук «Місцеве самоврядування на Волині: сусп-політ традиції і сучасний процес децентралізації» захищеної у 2022. Викладач ОК «Права і свободи людини» (основне місце) серед 5-ти пунктів «Публікації з ОК» – п.1 не фахове видання, п.2–матеріали конф, п.3 – навч-метод рекомендації, 5 – не фахове видання і ГЕР не знайшли підтвердження, що видання Journal of Interdisciplinary Research індексується в НМБД. Щодо п.4–стаття в «Історико-правовий часопис: наук журнал», це видання має два сайти – <http://chasopys.hl.vnu.volyn.ua/index.php/chasopys/homepage> (очевидно актуальний) та <https://vnu.edu.ua/uk/istoriko-pravoviy-chasopis> (на цьому вказано, що видання включене в НМБ «ринц рф» що вимагає невідкладного анулювання цього сайту). Викладачі ОК «Соціологія особистості» (основне місце, 0,5), ОК «Медіаосвіта та медіаграмотність» – серед 5-ти заявлених пунктів «Публікації з ОК» – лише одна стаття у фах виданні, інші – матеріали конф. Викладач ОК «Становлення та розвиток демократичного суспільства в Україні» (основне місце) – серед 5-ти заявлених пунктів «Публікації з ОК» – п.5–не стаття, а рецензія на монографію; статті 3–4–скоріше не стосуються проблематики ОК, виходячи зі змісту у силабусі. Викладач ОК «Історія Азії та Африки середніх віків та нового часу» (основне місце) – серед 5-ти пунктів «Публікації з ОК»: п.1 і 2 – видання не є фаховим з історії <https://surl.lu/selntt>; 3–матеріали конф; 4 – не фах видання. Викладач ОК «Археологія України» (основне місце) – серед 5-ти пунктів «Публікації з ОК»: лише п.1 і 5–статті у фах видання; 2–матеріали конф; 3–співавтор підручника, 4–матеріали в колект монографії. Отже щодо зазначених викладачів їх відповідність до ОК в частині публікацій у фахових виданнях не підтверджена. ГЕР не аналізувала відповідність кожного викладача до ОК, однак, і за викладеними вище результатами ГЕР не може підтвердити, що НПП залучені до реалізації ОП спроможні забезпечити ОК, які вони реалізують у межах ОП, зважаючи на відповідні вимоги щодо викладачів, визначені законом. У Відповіді ЗВО надає також пояснення щодо викладачів-практиків, щодо яких ГЕР не робила зауважень. 6.2. У зв'язку із зауваженнями в рамках підкритерію 6.1 виникає запитання щодо процедури конкурсного добору викладачів і чи дають ці процедури можливість забезпечити потрібний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації ОП. У Звіті ЕГ с.19 зазначено: «Рейтинг НПП оприлюднений на сайті ВНУ». ГЕР підтверджує за покликанням <https://surl.li/fdfweh> розміщено рейтинг НПП, хоча і немає відповідного заголовку цього документу.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

не застосовується

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

не застосовується

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

не застосовується

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У Профіль ОП не вказано «розрахункові строки виконання освітньої програми за кожною з форм навчання» (а на ОП ці строки відрізняються, виходячи з НП) як передбачено ч. 1 ст. 9-1 «Освітні програми» Закону України «Про вищу освіту». На ОП не присвоюються професійні кваліфікації, наразі ГЕР рекомендує розглянути доцільність її присвоєння, оскільки розроблено відповідний Професійний стандарт.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

не застосовується

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

Оскільки за Критеріями 2, 3 та 6 виявлено суттєві недоліки, очевидно, СВЗЯВО ВНУ не забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу ОП та/або освітньої діяльності з реалізації цієї ОП (суттєвий недолік 8.5.1).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Ні у ВСО, ні у Звіті ЕГ не надано покликання, за яким на сайті ЗВО розміщено результати всіх акредитаційних експертиз у ЗВО (Звіти ЕГ, Висновки ГЕР, Рішення НАЗЯВО), проведених відповідно до Положення про акредитацію ОП. ГЕР знайшли сторінку «Забезпечення якості освіти. Акредитація ОП» <https://vnu.edu.ua/uk/accreditation>, де викладена відповідна інформація, зокрема щодо ОП Історія та правознавство <https://surli.cc/eockf>. За результатами акредитації ОП Історія та ГО очевидно, що ЗВО не врахували зауваження та рекомендації за результатами акредитації ОП Історія та правознавство. Так у Висновку ГЕР <https://surli.li/hgxmvr> вказувалося на необхідність послідовно дотримуватися правил/ вимог/ умов перезарахування відповідних кредитів/ балів/ оцінок під час переведення на ОП. Натомість ОП Історія та ГО має суттєвий недолік 3.3.2 «Правил/процедур визнання РН, здобутих за іншими ОП, не дотримуються або вони не застосовуються у випадку звернення». ЗВО вже також було рекомендовано «з метою забезпечення більш повної відповідності академічної та професійної кваліфікації НПП публікувати статті, ... з тематики дисциплін, які викладають. Під час процедур конкурсного добору викладачів на ОП забезпечувати потрібний рівень їхнього професіоналізму, зокрема відповідність академічної та професійної кваліфікації викладачів до ОК, які вони забезпечують на ОП». Цю рекомендацію не враховано, оскільки щодо ОП Історія та ГО виявлено суттєвий недолік 6.1.1 «Невідповідність кваліфікації викладачів освітнім компонентам, які вони забезпечують, з урахуванням вимог законодавства». (суттєвий недолік 8.6.1).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної

освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувавати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію B, E чи F.

Критерій 1. Проектування освітньої програми

В ОП 2025: - розглянути доцільність внесення/ вказівки у профілі ОП професійної кваліфікації, виходячи з Професійного стандарту «Вчитель ЗССО» (наказ МОН України від 29.08.2024 №1225) – «вчитель-бакалавр (із зазначенням спеціальності, предметної спеціальності, інтегрованих курсів)»; - переглянути особливості/ унікальності ОП з урахуванням зауважень ЕГ та ГЕР; - переглянути «сферу працевлаштування» з урахуванням зауважень ГЕР; - увести РН, відповідний до ЗК11 «Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності»; - в описі ОП врахувати всі вимоги статті 9-1 «Освітні програми» Закону України «Про вищу освіту», зокрема зазначити «розрахункові строки виконання ОП за кожною з форм здобуття освіти за цією ОП».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

До початку 2025-2026 навчального року переглянути завдання та зміст педагогічних практик, диференціювати (для практик у 7-му та 8-му семестрах) та увідповіднити до назви ОП і заявленої предметної спеціальності. Систематично проводити опитування здобувачів освіти щодо практик, наприклад, чи є для них зрозумілими правила і процедури організації практики, чи не перевантажені вони завданнями під час педагогічних практик тощо.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

В освітній діяльності на ОП 2025 виконувати всі правила, визначені законодавством, щодо визнання РН, здобутих за іншими ОП. Систематично заохочувати здобувачів освіти на ОП до участі у заходах неформальної освіти, у програмах академічної мобільності, зокрема міжнародної.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Невідкладно увідповіднити «Положення про організацію освітнього процесу у ЗВО» в частині «Науково-методичне (навчально-методичне) забезпечення освітнього процесу» до законодавства, зокрема увести у відповідний перелік документів «програми/ робочі програми навчальних дисциплін». В освітній діяльності на ОП систематично з'ясовувати, чи надається здобувачам ВО своєчасно доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК, зокрема шляхом анкетування здобувачів освіти. В силабусах/РПНД на 2025-2026 навчальний рік актуалізувати переліки рекомендованої літератури. У поточній діяльності на ОП науково-педагогічним працівникам систематично оновлювати зміст ОК на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Якщо з певних ОК наразі немає актуальної навчальної літератури, НПП, хто їх забезпечує, доцільно розробити відповідні авторські підручники/ посібники. У переліках літератури вказувати тематичні праці НПП, які забезпечують відповідну ОК. Уповноваженим особам/ структурним підрозділам у ЗВО систематично здійснювати контроль за якістю навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, зокрема в частині систематичного оновлення змісту ОК на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі; а також в частині наповнення платформи для он лайн навчання необхідним навчально-методичним забезпеченням.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

На 2025-2026 навчальний рік переглянути програму Атестаційного іспиту та: актуалізувати/ увідповіднити до освітнього законодавства використовувану в ній термінологію; в частині методики навчання історії та ГО взяти до уваги відповідні шкільні програми (мета і завдання, зміст, термінологія, особливості організації навчання). У 2025-2026 навчальному році забезпечити повноцінну підготовку здобувачів освіти до Атестаційного екзамену. Уповноваженим особам/ структурним підрозділам у ЗВО систематично здійснювати контроль за якістю навчально-методичного забезпечення Атестації.

Критерій 6. Людські ресурси

До початку 2025-2026 навчального року науково-педагогічним працівникам, щодо яких є зауваження ЕГ та ГЕР в контексті забезпечення відповідності до ОК, опублікувати необхідну кількість статей у фахових виданнях з проблематики ОК, що вони викладають. У поточній діяльності НПП на ОП увідповіднювати тематику статей у фахових виданнях, у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science, тематику монографічної літератури до проблематики ОК, що вони викладають. Уповноваженим органам/ структурам у ЗВО: під час процедур конкурсного добору НПП на ОП для викладання конкретного ОК забезпечувати потрібний рівень їхньої академічної/ професійної відповідності/ кваліфікації; до початку 2025-2026 навчального року перевірити ОП Історія та громадянська освіта першого (бакалаврського) рівня щодо відповідності НПП до ОК, які вони викладають. Проводити анкетування «Викладач очима студентів» щодо кожної ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

У поточній діяльності ЗВО опитувати здобувачів освіти щодо їх задоволеності різними видами підтримки, яка їм надається/ може бути надано у ЗВО, зокрема на ОП. Здобувачів та НПП опитувати щодо виявлення випадків дискримінації, корупції, сексуальних домагань, проводити роботу щодо запобігання таким випадкам.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

В ОП 2025 вказати розрахункові строки виконання ОП за кожною з форм навчання, розглянути доцільність присвоєння професійної кваліфікації на підставі відповідного професійного стандарту та описати процедури

присвоєння професійних кваліфікацій, як це передбачено ч. 1 ст. 9-1 «Освітні програми» Закону України «Про вищу освіту». Уповноваженим особам/ структурним підрозділам у ЗВО, загалом СВЗЯВО систематично здійснювати моніторинг ОП, виявляти недоліки та забезпечувати і контролювати їх усунення, аналізувати і брати до уваги результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

На сайті ЗВО своєчасно викладати повну, точну та зрозумілу інформацію про ОП та НП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ГЕР 01 ID 64643.pdf</i>	FZZyOQ5uCPwYVp5/i1N6yDt1R3CL4otFgMFo5YqlX P4=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ОГНИСТИЙ АНДРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ